

POLITIHØGSKOLEN

Justis- og beredskapsdepartementet

Politiavdelingen

Postboks 8005 Dep

0030 OSLO

postmottak@jd.dep.no

NORWEGIAN POLICE UNIVERSITY COLLEGE

Deres referanse:
12/2969

Vår referanse:
201400944

Sted, Dato
Oslo, 17.11.2014

HØRINGSSVAR - VÅPENINSTRUKS FOR POLITIET

Det vises til høringsbrev fra Justis- og beredskapsdepartementet datert 18. august d.å. med forslag til ny våpeninstruks og høringsnotatet «ny våpeninstruks for politiet – Innstilling fra Arbeidsgruppe til vurdering av behovet for å endre eller supplere gjeldende våpeninstruks» datert 13. september 2013», vedlagt. Politihøgskolen vil med dette gi sitt hørings svar. Høringsuttalelsen følger kapitlene i innstillingen fra arbeidsgruppen. De kapitler vi ikke har noen merknader til, er utelatt. Justis- og beredskapsdepartementet har i sitt høringsbrev fremhevet noen punkter som høringsinstansene er bedt om å kommentere særskilt. Disse vil behandles under de kapitler hvor det temaet behandles i arbeidsgruppens innstilling, med unntak av forslaget om å gi Politidirektoratet myndighet til å fastsette en generell bevæpning i det enkelte distrikt eller særorgan. Politihøgskolens vurdering av dette følger nedenfor.

1. Forslaget om endring i væpningspraksis

Regjeringserklæringen forslår bl.a. «å åpne for generell bevæpning i de politidistrikter der politiet selv mener det er den beste løsningen». Dette foreslås gjennomført ved å innføre regler som gir Politidirektoratet myndighet til å fastsette generell væpning i det enkelte politidistrikt eller særorgan.

Et forslag om å åpne for generell bevæpning for norsk politi er prinsipielt viktig og kan ha store konsekvenser både for politiet og publikum. Politihøgskolen kan ikke se at dette forslaget på nåværende tidspunkt er tilstrekkelig utredet. Dette gjelder både med hensyn til å utrede og dokumentere et behov for å innføre en slik endring i væpningspraksis, samt utredning og drøfting av mulige konsekvenser av en slik endring.

Vi vil i den forbindelse vise til Meld. St. 42 (2004-2005) Politiets rolle og oppgaver punkt 6.7.2 som begrunner ordningen med et ubevæpnet politi, og som også omtaler hva som må legges til grunn for vurdering av en eventuell endring. Av Punkt 6.7.2 fremgår det at; «En ubevæpnet politi- og lensmannsetat underbygger etatens sivile preg. Selv om enkelte trekk ved samfunns- og kriminalitetsutviklingen er bekymringsfull, er det (daværende) regjeringens syn at utviklingstrekkene generelt ikke er tilstrekkelige til å begrunne alminnelig bevæpning av norsk politi i overskuelig fremtid. Det er imidlertid viktig å følge utviklingen nøye, og om nødvendig finne effektive tiltak innen gjeldende rammer for politiets bruk av våpen».

Justis- og beredskapsdepartementets høringsbrev begrunner forslaget om generell bevæpning

POLITIHØGSKOLEN

Pb.5027 Majorstuen, 0301 Oslo

Slemdalsveien 5

Tlf: 23 19 99 00 /Faks: 23 19 99 01

Org. nr: 974 761 017 / Giro: 7694.05.08335

www.phs.no /postmottak@phs.no

Avdeling Bodø

Pb. 6004, 8002 Bodø

Universitetsalleen 1

Tlf: 23 19 99 00

Faks: 75 58 80 30

Utdannings senter

Kongsvinger

Pb. 100, 2201 Kongsvinger

Motjernsvegen

Tlf: 23 19 99 00

Faks: 62 82 59 50

Justissektorens kurs- og

øvingssenter Avdeling Stavern

Pb. 204, 3291 Stavern

Fredriksvern Verft

Tlf: 23 19 99 00

Faks: 33 20 61 00

med kriminalitetsutviklingen. Politihøgskolen er av den oppfatning at de utviklingstrekk i samfunnet som er omtalt i høringsbrevet, er ivaretatt og kompensert for gjennom de forslag som allerede er forslått i forslag til ny instruks (bl.a. bevæpnings-kompetanse til operasjonsleder, framskutt lagring, ammunisjon i beltet). Dersom alle foreslåtte endringer, med unntak av forslaget om generell bevæpning, følges opp, vil alle patruljer (med unntak av fotpatruljer og rytterpolitiet) ha umiddelbar tilgang til skytevåpen.

Politihøgskolen er enig i at både kriminalitetsutviklingen og politiet har gjennomgått store og omfattende endringer siden gjeldende våpeninstruks for politiet ble fastsatt og vedtatt for 25 år siden. Mange av reglene i nåværende våpeninstruks er følgelig ikke tilpasset dagens forhold, og en revisjon av instruksene er påkrevet, men ikke i den grad som nå foreslås. Forslaget om generell bevæpning bør vurderes særskilt etter en grundig utredning med en påfølgende ny høringsbehandling før et forslag forelegges for Stortinget.

I tillegg til å påpeke det vi oppfatter som et mangelfullt beslutningsgrunnlag for innføring av generell bevæpning, vil Politihøgskolen også fremheve noen betenkeligheter vi har identifisert i forbindelse med en eventuell gjennomføring av det nye forslaget.

Lokal generell bevæpning, slik det foreslås her, hvor politiet selv vurderer om dette er den beste løsningen for sitt distrikt, bryter med tanken om et enhetlig politi. Et enhetlig politi innebærer at publikum får den samme polititjenesten uavhengig av hvor de bor. Dette forutsetter blant annet at politiet har lik utdanning og er likt utstyrt over hele landet. Erfaring har vist at ulik praksis mellom distriktene er uheldig. Et eksempel er ulik praktisering av framskutt lagring. Politiet fant det nødvendig å rydde opp i dette for å samordne praksis mellom politidistriktene. Ulik praktisering av spørsmålet om generell bevæpning, er ikke drøftet i høringsbrevet. Sett i lys av tidligere erfaringer, bør denne problemstillingen belyses.

Lokal generell bevæpning er heller ikke problematisert i forbindelse med at man også åpner for å bevæpne særorgan. Situasjoner der bevæpnede særorgan befinner seg i et politidistrikt som ikke har generell bevæpning, er heller ikke drøftet og bør utredes.

Problemstillingene ovenfor forsterkes ytterligere ved at politiet står overfor en reform der antall politidistrikter trolig vil reduseres. Større politidistrikter kan medføre at trusselvurderingen kan variere betydelig mellom distriktene og innad i samme distrikt. Dersom det åpnes for å beslutte lokal generell bevæpning i deler av distriktene, med de påfølgende krav som det da stilles til de tjenestegrupper som skal bevæpnes, vil det legge betydelige begrensninger i mulighetene til å disponere mannskapene innad i distriktene.

Vi etterspør videre en nærmere redegjørelse for hva som ligger i Politidirektoratets beslutningsmyndighet når det skal fastsette generell væpning i det enkelte politidistrikt eller særorgan, og hvordan dette skal operasjonaliseres. Høringsnotatet anfører at det må foreligge *objektive holdepunkt* uten at det er gått nærmere inn på hva som er tilstrekkelig beslutningsgrunnlag for dette. Videre vil vurderinger i de enkelte distrikt ofte være basert på distriktspesifikke vurderinger/materiale. Siden det er Politidirektoratet som skal treffe den endelige beslutningen, kan dette medføre at Politidirektoratet kan overprøve et distrikts egen vurdering. Politidirektoratet kan beslutte at det ikke skal praktiseres generell bevæpning i et distrikt som har vurdert dette som nødvendig, eller Politidirektoratet kan beslutte å innføre generell bevæpning i et distrikt som ikke har bedt om det og/eller ikke deler denne vurderingen. Vil politidistrikter i slike tilfeller kunne påklage Politidirektoratets avgjørelse til Justis- og beredskapsdepartementet? Dette bør også utredes nærmere før man stilling til

spørsmålet om innføring av generell bevæpning.

Avslutningsvis under dette punktet, vil Politihøgskolen bemerke at med unntak av forslaget om generell bevæpning, fremstår forslaget til ny instruks som en fleksibel våpeninstruks tilpasset dagens kriminalitetsbilde. Politihøgskolen har merknader og innspill til noen av kapitlene i arbeidsgruppens innstilling, samt at vi ønsker å gi tilbakemelding på de øvrige punktene som departementet har fremhevet i høringsbrevet. Dette går vi nærmere inn på i det følgende.

2. Kommentarer til kapittel 2 Virkeområde og definisjoner

Av høringsbrevets punkt 3.1 fremgår det at departementet har bedt om særskilt tilbakemelding på forslag om endring av våpeninstruksens virkeområde. Det foreslås at ny våpeninstruks sitt virkeområde skal omfatte skyte-, gass- og sprengvåpen. Dette er en avgrensning mot batong og pepperspray. Videre ber departementet om en vurdering av forslaget om styrking av våpeninstruksens sin rettslige forankring, jf. høringsbrevets punkt 3.2.

Med hensyn til hvilke våpentyper som skal omfattes av ny instruks, vurderer Politihøgskolen det som hensiktsmessig at ny våpeninstruks begrenses til å gjelde de våpen som de operative mannskaper ikke er utstyrt med til daglig. Dette omfatter kun de våpen de er utstyrt med etter at det er truffet ordre om bevæpning (CS-gass, skytevåpen og sprengvåpen). Politihøgskolen synes at forslaget om bruk av slagvåpen og OC-pepperspray reguleres i egen instruks fra Politidirektoratet er et godt forslag, under forutsetning av at Politidirektoratets instruks er en nasjonal enhetlig instruks uten rom for at distriktene utvikler egen/forskjellig praksis.

Når det gjelder punktet om rettslig forankring, deler Politihøgskolen arbeidsgruppens vurdering av at den reviderte instruksens departementsovergrepene virkeområde, tilsier at instruksens bør fastsettes av Regjeringen (kongelig resolusjon). Dette vil bidra til en mer overordnet og forutsigbar instruks hvis fleksibilitet ivaretas ved at Politidirektoratet foreslår gitt myndigheten til å fastsette retningslinjer over tekniske og administrative forhold.

Kapittel 2.7 ser nærmere på definisjoner av stillingskategorier og delvis også kompetanse for stillingshaverne. Siden Politihøgskolen har ansvar for politiets grunn- og videreutdanning, vil vi påpeke at vi ser det som grunnleggende for innføring av ny instruks, at alle operasjonsledere får en *særskilt opplæring*. Ny instruks foreslår at bevæpningskompetanse skal tilligge operasjonsledere og legger til grunn et felles minimumskrav til kompetansen til stillingshaveren. Det er derfor behov for *en særskilt opplæring* av operasjonsledere.

Politihøgskolen vil på bakgrunn av ovennevnte fremme forslag til nye opplæringsmoduler for operasjonsledere. Med forbehold om at dette ikke er tilstrekkelig utredet, særlig med tanke på økonomiske og administrative konsekvenser, foreslår vi at:

- Operasjonsledere skal gjennomgå en to-dagers opplæring i regi av Politihøgskolen. Opplæringen bør inneholde teori, simulatorentrening og praktisk demonstrasjon av våpen.
- Instruktører i politidistriktene skal gjennomgå en to-dagers opplæring, som gjør at de sammen med operasjonsledere, kan gjennomføre opplæring av tjenestepersoner i eget distrikt. Opplæring av innsatsledere kan også vurderes her.

Videre må det spesifiseres i instruksen at operasjonsleder tar beslutningene, også på dagtid, selv om operasjonssentralen da formelt sett har en egen leder.

Vi gjør oppmerksom på en skrivefeil under arbeidsgruppens innstilling punkt 2.7.3.1 siste avsnitt, hvor det står «geværgevær» i stedet for «gassgevær».

Under punkt 2.7.3.4 behandles spørsmål om ammunisjon. Politihøgskolen slutter opp om vurderingen av «short-stop» ammunisjon kan brukes. Det anføres i innstillingen at valg av ammunisjonstype bør overlates Politidirektoratet som en politifaglig avgjørelse. Politihøgskolen mener at operativ bruk av ammunisjonstype bør tillegges den som er leder for oppdraget og som skal, unntatt i nødsfall, beordre skudd.

3. Kommentarer til kapittel 3 Lagring

Når det gjelder spørsmålet om ordinær lagring av våpen og hva som bør reguleres i Våpeninstruksen, deler Politihøgskolens arbeidsgruppen vurdering av at dette bør begrenses til *hvor* våpnene skal lagres. Regler om *hvordan* og *våpenforvaltning* kan med fordel holdes utenfor våpeninstruksen og reguleres i et eget direktiv jf. punkt 3.2.1. Regler om politiets forvaltning og vedlikehold av våpenmaterieill vil ofte være detaljert og teknisk preget, hvilket kan gå på bekostning av en «effektiv» våpeninstruks som bør være kort, leservennlig og tilgjengelig.

Spørsmål knyttet til ordningen med framskutt lagring av både enhåndsvåpen og tohåndsvåpen ble behandlet i arbeidsgruppens delutredning avgitt i 2012, og har vært gjenstand for høringsbehandling. Det som er aktuelt i denne høringsrunden, er bare reglene for ordinær og midlertidig lagring.

Hovedhensynet med ordningen om framskutt lagring, er at tjenestepersoner i gitte situasjoner må ha rask tilgang til skytevåpen, for å kunne gi publikum nødvendig beskyttelse, og for å kunne beskytte seg selv. Selv om ordningen med framskutt lagring medfører en raskere tilgang til skytevåpen, vil det ikke nødvendigvis medføre at antall skyteepisoder øker. Antall bevæpninger de to siste tiår har økt med 250 pst. I samme periode har antall avfyrte skudd vært stabilt på mellom 0 og 6 tilfeller jf. arbeidsgruppens innstillingens punkt 3.3.2.1. Videre viser Oslo politidistrikts bevæpnede aksjoner mot gjengmiljøet over to år, at antall våpen blant kriminelle *ikke* har økt. Gjengmiljøet har i stedet for blitt fratatt mange våpen, og antall bevæpnede interne oppgjør har blitt redusert.

Politihøgskolen støtter arbeidsgruppens vurderinger når det gjelder lagringsmetoder, og vi er enige i vurderingen om at oppbevaring av ammunisjon under framskutt lagring må kunne medføre at tjenestemenn bærer ammunisjon i pistolmagasiner i beltet.

Under arbeidsgruppens innstilling punkt 3.2.3 behandles adgangen til *midlertidig* lagring av gassvåpen forutsatt at man fremdeles er på «lagringsstadiet». Det vil si at tjenestepersonen i kjøretøy med midlertidig framskutt lagring av gassvåpen, ikke er bevæpnet med gassvåpen. Som for den permanent framskutte lagring av skytevåpen, krever det i tillegg en bevæpningsbeslutning. Politihøgskolen er av den oppfatning at det bør gis adgang til at gassvåpen kan være *permanent* lagret i et egnet kjøretøy, hos eksempelvis innsatsleder. Det nye gassvåpenet er ikke bare konstruert for å skyte gass, det skyter også lysgranater. Det har blitt brukt ved flere leteaksjoner, både for å opplyse områder og for å hjelpe den ettersøkte med å finne hvor han er (eller hvor politiet er). Framskutt lagring av gassvåpen forutsetter imidlertid at det utarbeides egne rutiner for kontroll og vedlikehold.

I høringsbrevets punkt 4.3 omtales hovedregelen etter gjeldende våpenpraksis som sier at verneutstyr (hjelm og vernevest) skal benyttes sammen med skytevåpen. Dette kravet vil være lite hensiktsmessig for tjenestepersoner som bærer skytevåpen i den daglige tjenesten. Unntaksregelen i § 8 nr. 3 gjelder derfor for tjenestepersoner som bare bærer skytevåpen i den daglige tjenesten. Politihøgskolen påpeker at det her bør presiseres at det med vernevest menes «tung» vernevest med skuddsikre plater. «Lett» vernevest bør alltid benyttes.

4. Merknader til kapittel 4 Bevæpning

Arbeidsgruppen foreslår strenge skiller mellom lagring og bevæpning, men i dette skillet inngår ikke om våpen har ammunisjon eller ikke. Politihøgskolen finner at dette er en klar og fornuftig regel.

Arbeidsgruppen foreslår å forenkle den gjeldende bevæpningsbestemmelsen ved å dele bevæpningssituasjonen i to; akutt farlige situasjoner og latent farlige situasjoner. Politihøgskolen har ingen merknad til denne forenklingen, utover at ordet «tjenesteoppdrag» med fordel kan utgå fra «... når omstendighetene gir grunn til å tro at tjenestepersonene i tjenesteoppdraget kan komme til å stå overfor en situasjon som er særlig farlig for dem eller andre» under innstillingens punkt 4.3.2.2. Politihøgskolen mener at det må legges til grunn at det foreligger et tjenesteoppdrag i alle tilfeller der det gis bevæpning.

Arbeidsgruppen foretar en kort gjennomgang av forslaget til bestemmelsen, som angår hva en bevæpning ved latente farer må være basert på. Politihøgskolen synes det er bra at arbeidsgruppen er veldig konkret når den beskriver situasjoner som regnes som «særlig farlig» og har «potensiale til å utvikle seg til en grov voldshandling» (3). Det er bra at arbeidsgruppen er tydelig på at det ikke bare gjelder våpen eller farlige gjenstander, men at også fysisk overlegenhet inngår, eksempelvis å kaste noen foran et tog eller ut av et vindu.

Arbeidsgruppen foreslår å videreføre gjeldende instruks § 10 fjerde ledd som innebærer at spesielle oppdrag kan ha stående bevæpning, ved at politimesterne har gitt forhåndsordre om at bevæpning skal skje ved mottak av melding om bestemte typer hendelser (ran av bank eller verditransport eller skyting pågår). Politihøgskolen deler gruppens vurdering av at denne bestemmelsen bør videreføres i ny våpeninstruks.

Under innstillingens punkt 4.3.4 redegjøres det for sprengvåpen. Politihøgskolen har lite erfaring med sprengvåpen, men vil bemerke at drøftingen fremstår som gjennomtenkt og fornuftig.

Det er kun for skytevåpen det er gitt regler om når bevæpning kan finne sted. Som en følge av dette, er det bare for denne type våpen det er gitt regler om hvem som har bevæpningskompetanse. Det er i ny instruks forslått en endring i væpningskompetansen som Justis- og beredskapsdepartementet har bedt om tilbakemelding på, jf. punkt 3.3 i høringsbrevet. Arbeidsgruppen foreslår at det for alle tre våpentyper som omfattes av instruks, gis regler om når bevæpning kan finne sted, og hvem som skal beslutte dette. Det er foreslått å flytte noe av væpningsmyndigheten fra politisjef til operasjonsleder. Væpningsmyndigheten i akutte farlige situasjonen skal være hos operasjonsleder. Politimesteren skal fortsatt ha væpningsmyndighet for planlagte operasjoner. Politihøgskolen er som tidligere nevnt, enig i at operasjonsleder må ha den daglige akutte bevæpningskompetanse, men gjentar at det forutsetter en felles opplæring av operasjonsledere.

I henhold til dagens våpeninstruks er det den som gir bevæpning som avgjør hvilke skytevåpen som skal utleveres. Utvalget foreslår å videreføre reglene for dette. Det innebærer at bevæpning med tohåndsvåpen skal skje etter særskilt ordre for det konkrete tjenesteoppdrag. Politihøgskolen er ikke enig i dette. Erfaring viser at det er en utfordring at den som gir bevæpningsordre, og den som har lederansvar på taktisk nivå, har ulik situasjonsforståelse. Dette har medført at bevæpning med tohåndsvåpen ikke har blitt gitt, til tross for at taktisk nivå har ønsket dette. Politihøgskolen er følgelig ikke enig at bevæpningsbeslutningen kan inneholde begrensninger i hvilken våpentype som tillates brukt. Denne beslutningen bør tas av innsatsleder utfra taktiske vurderinger.

Punkt 4.5 omhandler generelle bestemmelser og underpunkt 4.5.2 redegjør for opplæring. Gjeldende instruks regulerer skyteopplæring i § 8 som fastsetter at det foretas årlig skytetrening og at det skal utstedes godkjenningsbevis gyldig for 1 år. Videre reguleres opplæring i § 15 andre ledd nødvendig godkjenning før skyte- og sprengvåpen utleveres. Arbeidsgruppen foreslår at bestemmelsen i § 8 ikke videreføres i ny våpeninstruks. Begrunnelsen for dette er at ny våpeninstruks foreslås vedtatt ved kongelig resolusjon. Med hensyn til skyteopplæring er det først og fremst Politidirektoratet i samarbeid med Politihøgskolen som fastsetter opplæringsprogrammet. Det foreslår at det er tilstrekkelig at ny våpeninstruks fastsetter at det er en forutsetning for bevæpning med vedkommende type våpen at den aktuelle tjenstepersonen innehar gyldig godkjenning for våpentypen. Arbeidsutvalget foreslår følgende ny bestemmelse: «Bare tjenstepersoner med gyldig godkjenning kan bevæpnes». Videre foreslås et første ledd: «Bare tjenstepersoner med gyldig godkjenning kan bevæpnes, men mindre situasjonen antas å kreve umiddelbar væpnet innsats for å avverge eller stanse voldsanvendelse mot person, og godkjent personell ikke vil være tilgjengelig i tide». Politihøgskolen deler denne vurderingen. Men vi etterspør en redegjørelse for hva det menes med ordet «fullverdige» i setningen «Det må være en forutsetning at bare tjenstepersoner med godkjenning for bruk av skytevåpen bør utgjøre den *fullverdige* bemanningen av kjøretøy».

5. Kommentarer til kapittel 5 Generelle rammer og vilkår for bruk av våpen

Til kapittel 5 har Politihøgskolen kommentarer til punktene om verbal makt – advarsel og psykisk makt – varselskudd, samt punktet om ledelse og ansvar. Med hensyn til førstnevnte, ser Politihøgskolen at det i beskrivelsen av bruk av advarsel under punkt 5.3.3, legges større vekt på å varsle tredjeperson, ikke bare gjerningspersonen, slik det har vært vanlig tidligere. Vi finner at denne endringen er godt begrunnet utfra endringer i kriminalitetsbilde.

Under punkt 5.3.4 psykisk makt – varselskudd, blir varselskudd diskutert og vurdert som en lempeligere bruk av det sterkeste maktmiddelet politiet har. Ulempene som drøftes, er at tjenstepersoner kan oppfatte dette som et rettet skudd, og dette kan bidra til en eskalering av situasjonen. Det vurderes også at det ikke er tilrådelig å ta målet ut av siktet. Disse to argumentene går direkte på tjenstepersonenes utførelse av oppgaven. Dette er forhold som adresseres under opplæringen av politistudenter ved Politihøgskolen, og som kan «trenes bort». Siden dette inngår som en del av undervisningen, mener vi at de beskrevne bekymringene således er ivaretatt.

Det argumenteres videre med at både varselskudd og rettet skudd vil falle inn under øverste trinn på maktpyramiden. Politihøgskolen mener at dette ikke kan begrenses til en skjematisk fremstilling. Det vil være konsekvensforskjell i maktbruken mellom varselskudd, skadebegrensende skudd og skudd for å drepe. Politihøgskolen ønsker at hjemmelen for varselskudd er tydeligere og foreslår at følgende ordlyd inntas i bestemmelsen: «varselskudd

kan anvendes når andre maktmidler forgjeves har blitt forsøkt og åpenbart ikke vil føre frem, og det er sannsynlig at varselskudd vil avverge eller stanse den grove voldshandlingen/ integritetskrenkelsen uten å gjøre skade». Politihøgskolen vil samtidig informere om at vi deler oppfatningen av at det er hensiktsmessig å lempe på plikten til å avfyre varselskudd.

Når det gjelder ledelse og ansvar, foreslås det at ny våpeninstruks legger til grunn at den enkelte tjenesteperson ikke har samme ansvar for egne handlinger under deltakelse i en væpnet situasjon, så lenge vedkommende opptrer under ledelse av andre og handler i tråd med ordre. Dette er Politihøgskolen enig i.

6. Kommentarer til kapittel 6 Bruk av skytevåpen

Justis- og beredskapsdepartementet har i sitt høringsbrev punkt 3.4 bedt om innspill til klargjøring av vilkårene for å kunne bruke skytevåpen.

Politihøgskolen støtter arbeidsgruppens vurdering om at man skal beholde de generelle bestemmelsene som er basert på politilovens § 6. Vi er videre enig i at det ikke er behov for å videreføre en egen bestemmelse for bruk av skytevåpen ved pågrep av personer som flykter i kjøretøy mv. Det samme gjelder for behov for endringer i bestemmelsen i gjeldende instruks om at bruk av skytevåpen «er påkrevd for å hindre vesentlig skade på utenlandsk eiendom».

I kapittel 6 foretas det gode vurderinger av viktige tema i våpeninstruksen. Dette omfatter hvorvidt det skal være føringer på hvordan våpen skal holdes eller når det kan brukes til å true med. Arbeidsgruppen legger til grunn at det ikke skal være føringer for dette. Det mener Politihøgskolen er en riktig vurdering. En slik avgjørelse må baseres på en situasjonsvurdering der og da, og kan ikke defineres på forhånd. Videre omfatter kapitlet gode vurderinger omkring forholdet mellom å gripe inn forebyggende, og bruk av våpen når det er absolutt nødvendig.

Innstillingens punkt 6.6.2 ser nærmere på krav til våpen og voldsmidler. Arbeidsgruppen foreslår at retten til å gjøre bruk av skytevåpen i nødvergesituasjonene gjøres «teknologinøytral». Med dette menes at det avgjørende om det trues med en alvorlig voldshandling, ikke hvilket middel den tilføyes med. Politihøgskolen stiller seg positiv til begrepsbruken, og at dette knyttes til ny straffelov.

Avslutningsvis til dette punktet, vil Politihøgskolen bemerke at vi antar at forslaget til ny våpeninstruks vil øke antall bevæpninger. Dette følger av vår tidligere kommentar under punkt 3 om Lagring, om at antall bevæpninger de to siste tiår har økt med 250 pst samtidig som antall skyteepisoder har vært stabilt. Politihøgskolen er av den oppfatning at det viktig å følge opp effekten av innføring av ny instruks på dette området, og foreslår følgerlig at dette legges inn i fremtidig statistikkmåling som en forventet økning.

7. Kommentarer til Kapittel 7 Bruk av gassvåpen

Utover de merknader til et større anvendelsesområde for gassvåpen anført i vår vurdering av framskutt lagring under Punkt 3 «Kommentarer til kapittel 3 Lagring», har ikke Politihøgskolen ytterligere kommentarer til kapittel 7.

8. Kapittel 9 Forvaltning og kontroll

Politihøgskolen mener at det er viktig at det ved den rettslige forankringen av våpeninstruksen ved kongelig resolusjon, sikres at det gis fleksibilitet for Politidirektoratet til å

utarbeide utfyllende retningslinjer (jf. høringssvaret punkt 2). Politihøgskolen vil også gjenta at det er viktig at det tilstrebes at disse retningslinjene blir nasjonale, slik at hvert politidistrikt ikke får anledning til å tilpasse retningslinjene i en slik grad at det utvikler seg ulik praksis mellom distriktene.

Innstillingens punkt 9.4 ser på krav til administrative rutiner. Gjeldene våpeninstruks var svært detaljert med hensyn til ivaretagelse av behovet for å sikre oversikt over hvilke tjenestepersoner som har fått hvilken våpenopplæring. Politihøgskolen deler arbeidsgruppens vurdering at det både i den daglige tjenesten og av hensyn til kriseberedskapen er viktig å ha oversikt over dette, men at det ikke lenger skal reguleres i instruksen hvordan denne oversikten skal oppnås. Det sentrale er at man både i den daglige tjenesten, når operasjonsleder setter ut oppdrag, og i krisesituasjoner hvor store deler av politienhetens ressurser må anvendes, har umiddelbar tilgang til informasjonen. Arbeidsgruppen foreslår følgelig en bestemmelse om at det skal etableres rutiner som viser omfang, nivå og gyldigheten av personellets våpengodkjenning. Kravet er altså at man umiddelbart skal kunne få opplysninger om hvor mange som er opplært og godkjent, og på hvilket nivå, hvem de er og om det er eller når det må sørges for regodkjenning.

Under punkt 9.4.3 oversikt over bruk av våpen, redegjøres det for at man i forslag til ny instruks, forsøker å avklare hvilken atferd som omfattes av «truet med bruk av skytevåpen». Det har vært en usikkerhet knyttet til denne problemstillingen i gjeldende instruks. Politihøgskolen vurderer avklaringen arbeidsgruppen har gjort, som god.

9. Kommentarer til Kapittel 10 Økonomiske og administrative konsekvenser

Ny instruks vil kreve økt kompetanse både hos operasjonsledere og instruktører i politidistriktene. Dersom Politihøgskolen gis i oppdrag å forestå nødvendig opplæring, må det avklares hvordan dette skal finansieres.

Med hensyn til obligatorisk fremskutt lagring så anføres det under innstillingens punkt 10.3 at de økonomiske kostnadene knyttet til arbeidsgruppens forslag ikke vil bli spesielt store. Gitt de summene som er angitt under samme punkt, eksempelvis kr 50 000 per kjøretøy som utrustes for begge våpen, ber Politihøgskolen om at det utredes grundig hvordan fremskutt lagring praktisk skal skje.

Med hilsen

Nina Skarpenes

Rektor

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.

Saksbehandlere:

Einar Aabrekk, telefon: 33 20 60 01

Gunleik Smedstad, telefon: 33 20 60 45

Thomas Martin Lorvik, telefon: 23 19 95 69

Johannes Knutson, telefon: 23 19 98 70

Jorunn Lindholt, telefon: 23 19 95 54